

2. 2. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novelizace soudního řádu správního

Dne 1.1.2012 nabyla účinnosti novela soudního řádu správního, vyhlášená 14.10.2011 ve Sbírce zákonů č. 106 pod č. [303/2011](#) Sb. Tato novela přináší do soudního řádu správního řadu změn, přičemž alespoň s těmi nejdůležitějšími by vás rád autor tohoto článku seznámil.

Změna místní příslušnosti

Rozložení agendy mezi správní úseky jednotlivých krajských soudů v rámci České republiky bylo podle doposud platného právního stavu značně nerovnoměrné, což se mimo jiné mnohdy výrazně projevovalo a projevuje i v nežádoucí odlišné délce řízení u jednotlivých krajských soudů a přetížení některých jejich správních úseků. Zákonodárce novelou tedy změnil obecné kritérium pro určení místní příslušnosti jednotlivých krajských soudů rozhodujících ve správním soudnictví. Takový postup povede k rovnoměrnějšímu rozložení nápadu správních agend na všechny krajské soudy a zároveň povede i k určitému zlepšení dostupnosti soudních řízení ve správním soudnictví pro jeho účastníky.

Novela zákona mění základní pravidlo místní příslušnosti soudů prvního stupně ve správním soudnictví. Namísto dosavadního pravidla, že místně příslušným je soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni, je od letošního ledna rozhodné sídlo orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni.

Změny v řízení o kasační stížnosti

Řízení o kasačních stížnostech je komplexně přesunuto na Nejvyšší správní soud, tedy včetně podávání kasační stížnosti přímo u Nejvyššího správního soudu, provádění procesních úkonů po podání kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem, až po doručování písemností účastníkům řízení Nejvyšším správním soudem.

Kromě toho zákonodárce přinesl v novele v zájmu urychlení řízení rozšíření možnosti Nejvyššího správního soudu, aby po zrušení napadeného rozhodnutí krajského soudu sám rozhodl o zrušení rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovení jeho nicotnosti, zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části nebo o ochraně ve věcech místního či krajského referenda. Nově zakotvená pravomoc Nejvyššího správního soudu je však koncipována jako možnost, nikoliv povinnost. To dává Nejvyššímu správnímu soudu dostatečný prostor k tomu, aby v rámci vlastní rozhodovací praxe nastavil kritéria pro její uplatňování. Zákon však počítá zároveň s omezením, kdy tuto pravomoc bude moci Nejvyšší správní soud využít pouze tehdy, pokud již v řízení před krajským soudem byly

pro takový postup důvody. Tyto důvody přitom musí vyplývat z výsledků řádného řízení před krajským soudem, které proto nemůže být zatíženo zmatečností či vadou řízení.

Novelizovaný zákon tak reaguje zejména na ty situace, kdy je kupříkladu již v době rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jasné, že krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu bude muset zrušit napadené rozhodnutí správního orgánu. Nejvyšší správní soud však dle doposud platné právní úpravy musel věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení, které se však fakticky omezilo pouze na potvrzení závěrů Nejvyššího správního soudu. Takové řešení zbytečně prodlužovalo řízení a zvyšovalo zbytečně jeho náklady.

Výjimku z obecného kasačního principu řízení před Nejvyšším správním soudem potom nově představuje možnost Nejvyššího správního soudu přímo rozhodnout o ochraně ve věcech místního a krajského referenda. Tato změna souvisí s novým připuštěním kasační stížnosti v těchto věcech a vyžaduje ji povaha těchto řízení, neboť je třeba, aby soudní ochranu správní soudy poskytly v řádu několika dnů.

Změna koncepce řízení o zrušení opatření obecné povahy a změna věcné příslušnosti k řízení o zrušení opatření obecné povahy

Zákonodárce se nově velmi podrobně zabýval problematikou řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části, což se týká zejména územních plánů a jejich změn.

Soudní přezkum opatření obecné povahy byl původně zaveden novelou soudního řádu správního, zákonem č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích, s účinností od 1. 5. 2005, a to v souvislosti s požadavkem práva Evropského společenství na zakotvení práva subjektu na trhu odvolat se proti regulačním a jiným zásahům do jejich práv k nezávislému subjektu (soudu) a opakováním tohoto požadavku při konzultacích se zástupci Komise Evropského společenství. V praxi Nejvyššího správního soudu byl od té doby projednán pouze jediný návrh na přezkum opatření obecné povahy vydaného Českým telekomunikačním úřadem podle zmiňovaného zákona. Naproti tomu od té doby Nejvyšší správní soud řešil stovky dalších případů v oblasti upravené zákonem č. [183/2006](#) Sb., o územním plánování

a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, kde předmětem přezkumu jsou nejčastěji územní plány obcí či opatření o stavební uzávěře. Nezdálo se tedy příliš vhodné, aby o zákonnosti všech opatření obecné povahy nadále rozhodoval pouze Nejvyšší správní soud.

Přesun věcné příslušnosti pak není spojen s žádným rizikem. Rozptýlením mezi všechny krajské soudy bude zatížení rovnoměrné a vzhledem k již existující bohaté judikatorní činnosti Nejvyššího správního soudu k této problematice, by rozhodování této agendy nemělo přinést problémy, přičemž Nejvyšší správní soud by o souladu opatření obecné povahy nebo jeho části se zákonem rozhodoval toliko v řízení o kasačních stížnostech proti rozhodnutím krajských soudů. Z dosavadních zkušeností s rozhodovací činností Nejvyššího správního soudu ve věcech rušení opatření obecné povahy nebo jeho části navíc vyplynula potřeba revidovat stávající podobu tohoto řízení.

Nutnost takové úpravy pak ostatně vyplynula i ze skutečnosti, že v průběhu nejbližších let prakticky všechny územní plány všech obcí budou muset, v souladu s přechodnými ustanoveními stavebního zákona, být vydány dle nové procedury jako opatření obecné povahy. Vzhledem k tomu, že lze důvodně očekávat, že řada z nich bude napadána návrhem na přezkoumání před správním soudem, hrozilo by při ponechání této agendy výlučně Nejvyššímu správnímu soudu jeho naprosté zahlcení.

Podstatnými změnami, které se promítají do nového textu zákona, jsou dále změna věcné příslušnosti pro rozhodování o návrzích o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části, stanovení lhůty pro

jejich podávání, připuštění osob zúčastněných na řízení a odstranění lhůty pro rozhodování o návrhu na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části do 30 dnů, dále pak zavedení omezení návrhu na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části lhůtou tří let, jejíž zmeškání nelze prominout a zásadu koncentrace řízení, která je formulačně obdobná úpravě této zásady v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.

Změna ochrany před nezákonnými zásahy správních orgánů

Zákonodárce nově rozšířil možnost ochrany před nezákonnými zásahy správních orgánů. Dosavadní úprava soudní ochrany proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení byla podmíněna trváním zásahu nebo jeho důsledků nebo hrozbou jeho opakování. Zároveň se nebylo možno domáhat pouze určení, že zásah byl nezákonný. Novelizovaná právní úprava na tyto problémy reaguje tím, že umožňuje domáhat se deklarování nezákonného zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu tehdy, pokud již zásah ani jeho důsledky netrvají a nehrozí jeho opakování. Tím se výrazně zvyšuje úroveň ochrany veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob.

Závěrem lze uvést, že cílem nově účinné novely bylo zejména zrychlení soudního řízení správního. Jak již bylo uvedeno výše, rychlost řízení o kasační stížnosti významným způsobem ovlivní jeho komplexní přesunutí na Nejvyšší správní soud, ale rovněž zakotvení možnosti Nejvyššího správního soudu ve výjimečných případech rozhodnout po zrušení napadeného rozhodnutí způsobem, jakým mohl rozhodnout krajský soud. Zákon nově dále stanoví okruh věcí, u nichž lze učinit výjimku ze zásady projednávání věcí podle pořadí jejich nápadu tak, aby s ohledem na povahu projednávané konkrétní věci mohlo dojít k jejímu "předřazení" v podstatě do režimu přednostního projednávání. V zájmu zabránění vzniku rozporů mezi soudním řádem správním a zvláštními zákony, které stanoví lhůty pro rozhodování ve správním soudnictví, návrh novely soudům umožňuje stanovit kratší lhůtu k přípravě na jednání, a to v těch řízeních, v nichž je soud povinen rozhodnout ve lhůtách počítaných na dny.

Mgr. Viktor Rossmann,
advokát

[Advokátní kancelář Dáňa, Pergl a partneři](#)

Na Ořechovce 580/4
162 00 Praha 6- Střešovice

Tel.: + 420 224 232 611
Fax: + 420 233 313 067
e-mail: akdpp@akdpp.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)

- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)